

Izpolnitev 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej-K)

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 64/17, v nadaljnjem besedilu: ZZDej-K), ki je bil sprejet 19. 9. 2017, začel pa je veljati 17. 12. 2017, rešuje problematiko srednjih medicinskih sester, ki več let izvajajo poklicne aktivnosti diplomiranih medicinskih sester.

ZZDej-K v prehodnem 38. členu **opredeljujejo priznavanje kompetenc**, ki so jih srednje medicinske sestre pridobile z **večletnim opravljanjem kompetenc in aktivnosti diplomiranih medicinskih sester**, čeprav so bile formalno na delovnem mestu srednje medicinske sestre in imajo samo srednjo strokovno izobrazbo na področju zdravstvene nege.

Vlada R Slovenije je v obrazložitvi predloga zakona navedla, da se z 38. členom ZZDej-K dejansko v prakso implementira Direktiva 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij v delu, ki se nanaša na poklicne kvalifikacije medicinskih sester, ki je bila prevzeta v slovenski pravni red že z vstopom RS v EU leta 2004, v prakso pa nikoli implementirana na sistematični način v smislu razdelitve kompetenc in opravil med diplomiranimi medicinskimi sestrami in srednjimi medicinskimi sestrami.

Glede na to, da je Slovenija navedeno direktivo o poklicnih kvalifikacijah medicinskih sester implementirala v pravni red tako, da poklicnim kompetencam in aktivnostim medicinskih sester po navedeni direktivi ustrezajo le diplomirane medicinske sestre, so v delovnem razmerju v zdravstvenih zavodih na delovnem mestu srednje medicinske sestre zaposlene medicinske sestre, zdravstveni tehniki in tehniki zdravstvene nege, ki imajo srednjo strokovno izobrazbo, dejansko pa že vrsto let opravljajo aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre glede na kompetence medicinskih sester po navedeni direktivi.

Ob prenosu Direktive 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij v slovenski pravni red namreč Zakon o zdravstveni dejavnosti v 64. členu, v katerem je bil opravljen prenos te direktive glede medicinskih sester, ni uredil statusa in položaja takrat zaposlenih medicinskih sester s srednjo izobrazbo, pri čemer je običajno, da zakon, ki spreminja izobrazbeni ali kakšen drugi pogoj za opravljanje določenih del ali za delo na določenem delovnem mestu ali v določenem poklicu, v

prehodnih določbah uredi priznavanje oziroma način doseganja teh novih pogojev ob uveljavitvi zakona že zaposlenih v tem poklicu oziroma na teh opravilih ali delovnih mestih.

1. Upoštevanje dveh ključnih trenutkov

Zakon pri reševanju problematike srednjih medicinskih sester upošteva **dva ključna trenutka**. Prvi je razlika v praktičnem delu in vsebini izobraževalnih programov srednjih medicinskih sester, ki so izobrazbo pridobile na podlagi poklicnih izobraževalnih programov po srednješolskem izobraževalnem programu zdravstvena nega, v katerega je **zadnji vpis potekal šolsko leto 1980/1981** in tiste, ki so zaključile strokovno izobraževanje po srednješolskem izobraževalnem programu zdravstvena nega, v katerega je vpis potekal **od vključno šolskega leta 1981/1982**.

Drugi pomembni dejavnik pa je trenutek **vstopa RS v Evropsko unijo 1. 5. 2004**, ko je v slovenskem pravnem redu že bila **implementirana evropska direktiva o priznavanju poklicnih kvalifikacij** za poklic medicinske sestre na način, da se za delovno mesto medicinske sestre zahteva visokošolska izobrazba za diplomirano medicinsko sestro.

2. Tri skupine oziroma kategorije izvajalcev

Zakon problematiko srednjih medicinskih sester rešuje v treh skupinah.

Prva skupina so **medicinske sestre in medicinski tehniki**, ki so zaključili izobraževanje po srednješolskem strokovnem izobraževalnem programu zdravstvena nega, v katerega je **zadnji vpis potekal v šolskem letu 1980/1981**, in so na dan uveljavitve tega zakona **v zadnjih 15 letih najmanj 12 let pretežno**, to je več kot 50 odstotkov delovnega časa, izvajali aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre v skladu s poklicnimi aktivnostmi in kompetencami v zdravstveni negi iz četrtega odstavka tega člena. Ta skupina lahko nadaljuje opravljanje teh aktivnosti in kompetenc na delovnem mestu diplomirane medicinske sestre in za opravljanje teh aktivnosti in kompetenc **pridobi licenco** iz sedmega odstavka 64. člena zakona **v dveh letih od uveljavitve tega zakona**. Če v navedenem roku medicinske sestre in medicinski tehniki licence ne pridobijo, se z njimi sklene po-

godba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero izpolnjujejo pogoje glede izobrazbe.

Druga skupina so **zdravstvene tehnice in zdravstveni tehniki, tehnice zdravstvene nege in tehniki zdravstvene nege**, ki so zaključili izobraževanje po srednješolskem strokovnem izobraževalnem programu zdravstvena nega, v katerega je vpis potekal od vključno šolskega leta 1981/1982 in so se zaposlili na delovno mesto srednje medicinske sestre pred 1. majem 2004 ter so na dan uveljavitve tega zakona v zadnjih 15 letih najmanj 12 let pretežno, to je več kot 50 odstotkov delovnega časa, izvajali aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre v skladu s poklicnimi aktivnostmi in kompetencami v zdravstveni negi iz četrtega odstavka tega člena. Druga skupina lahko še naprej opravljanja te aktivnosti in kompetence na delovnem mestu diplomirane medicinske sestre pod pogojem, da v postopku pridobitve licence iz sedmega odstavka 64. člena zakona zdravstvene tehnice in zdravstveni tehniki, tehnice zdravstvene nege in tehniki zdravstvene nege uspešno opravijo poseben preizkus strokovne usposobljenosti, določenem v podzakonskem aktu, izdanem na podlagi šeste alineje prvega odstavka 87.c člena zakona. Licenco morajo pridobiti v štirih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre. Če v navedenem roku licence ne pridobijo, se z njimi sklene pogodba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero izpolnjujejo pogoje glede izobrazbe.

Tretja skupina so zdravstvene tehnice in zdravstveni tehniki, tehnice zdravstvene nege in tehniki zdravstvene nege, ki so zaključili izobraževanje po srednješolskem strokovnem izobraževalnem programu zdravstvena nega, v katerega je vpis potekal od vključno šolskega leta 1981/1982, in so se zaposlili na delovno mesto srednje medicinske sestre **po 1. maju 2004** ter na dan uveljavitve tega zakona **najmanj 12 let pretežno**, to je več kot **50 odstotkov delovnega časa**, izvajajo aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre v skladu s poklicnimi aktivnostmi in kompetencami v zdravstveni negi iz četrtega odstavka tega člena. Tudi ta skupina lahko še naprej opravljanja te aktivnosti in kompetenc na delovnem mestu diplomirane medicinske sestre pod pogojem, da v šestih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre zdravstvene tehnice in zdravstveni tehniki, tehnice zdravstvene nege in tehniki zdravstvene nege zaključijo študijski program in si pridobijo strokovni naslov diplomirana medicinska sestra. Če zaposleni ne želi skleniti pogodbe o izobraževanju ob delu, se z njim sklene pogodba o zaposlitvi za

delovno mesto, za katero izpolnjuje pogoje glede izobrazbe. Če zaposleni v šestih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirana medicinska sestra v skladu s pogodbo o izobraževanju ob delu ne zaključi izobraževalnega programa in ne pridobi poklicne kvalifikacije diplomirana medicinska sestra, se z njim sklene pogodba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero izpolnjuje pogoje glede izobrazbe.

3. Sprejem dokumenta Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege

ZZDej-K implementacijo 38. člena veže na sprejem dokumenta **Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege**. Četrti odstavek 38. člena ZZDej-K namreč določa, da Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno in babiško nego (v nadaljnjem besedilu: RSKZBN) v sodelovanju z Zbornico - Zvezo in s soglasjem ministrstva, pristojnega za zdravje, sprejme prenovljene poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni negi najpozneje v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

RSKZBN in Zbornica – Zveza sta dokument Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege pripravila v roku, to je pred 17. 3. 2018, vendar je Ministrstvo za zdravje RS k dokumentu podalo soglasje šele 16. 5. 2019.

RSKZBN je 17. 5. 2019 sprejel dokument Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege na podlagi predhodnega soglasja ministra za zdravje k dokumentu.

Upravni odbor Zbornice – Zveze je usklajeni dokument Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege sprejel 16. 5. 2019.

Minister za zdravje Aleš Šabeder, predsednica Zbornice-Zveze Monika Ažman, predsedujoči RSKZBN mag. Branko Brežar (Fotografija: Zbornica - Zveza)

4. Obveznosti izvajalcev zdravstvene dejavnosti

ZZDej določa, da najpozneje v dveh mesecih od sprejetja oziroma določitve prenovljenih poklicnih aktivnosti in kompetenc v zdravstveni negi izvajalci zdravstvene dejavnosti v aktih o sistemizaciji delovnih mest določijo delovna mesta diplomiranih medicinskih sester in delovna mesta tehnikov zdravstvene nege. V 30 dneh od sprejetja akta o sistemizaciji delovnih mest se zaposlenim iz prvega, drugega in tretjega odstavka člena ZZDej-K, to je vsem trem skupinam izvajalcev, **ponudi pogodbo o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre**, zaposlenim iz tretjega odstavka tega člena pa tudi **pogodbo o izobraževanju ob delu**.

Do uvrstitve delovnih mest tehnikov zdravstvene nege v plačne razrede s kolektivno pogodbo se za delovna mesta tehnikov zdravstvene nege uporabljajo plačni razredi iz Aneksa h Kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi (Uradni list RS, št. 60/08) in Aneksa h Kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije (Uradni list RS, št. 60/08), ki so določeni za delovna mesta srednje medicinske sestre.

Izvajalec zdravstvene dejavnosti, ki v roku iz petega odstavka 38. člena ZZDej v aktih o sistemizaciji delovnih mest ne določi delovnih mest diplomiranih medicinskih ter delovnih mest tehnikov zdravstvene nege, ali v roku 30 dni od sprejema akta o sistemizaciji delovnih mest zaposlenim iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ne ponudi sklenitev pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre, zaposlenim iz tretjega odstavka tega člena pa tudi pogodbe o izobraževanju ob delu, se kaznuje za prekršek z globo od 3.000 do 50.000 evrov.

Z globo od 300 do 5.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba izvajalca zdravstvene dejavnosti.

Prekrškovni organ za vodenje postopka o prekršku je inšpekcija, pristojna za zdravje.

Dokument Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege je objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze, povezava www.zbornica-zveze.si, v rubriki aktualna obvestila.

Skupine izvajalcev, opredeljene v 38. členu ZZDej-K	Srednješolski strokovni izobraževalni program zdravstvena nega	Zaposlitev na delovnem mestu SREDNJE MEDICINSKE SESTRE	Izvajanje kompetenc diplomirane medicinske sestre	Pogoj za nadaljevanje izvajanja aktivnosti in kompetenc diplomirane medicinske sestre
Prva skupina izvajalcev (38/1. člen ZZDej-K)	Zaključili izobraževanje po programu, v katerega je zadnji vpis potekal v šolskem letu 1980/1981		Na dan uveljavitve zakona v zadnjih 15 letih najmanj 12 let pretežno, to je več kot 50 % delovnega časa	Pridobitev licence v dveh letih od uveljavitve zakona
Druga skupina izvajalcev (38/2. člen ZZDej-K)	Zaključili izobraževanje po programu, v katerega je vpis potekal od vključno šolskega leta 1981/1982	Zaposlitev na delovno mesto srednje medicinske sestre pred 1. majem 2004	Na dan uveljavitve zakona v zadnjih 15 letih najmanj 12 let pretežno, to je več kot 50 % delovnega časa	Uspešno opravljen preizkus strokovne usposobljenosti in pridobitev licence v štirih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre
Tretja skupina izvajalcev (38/3. člen ZZDej-K)	Zaključili izobraževanje po programu, v katerega je vpis potekal od vključno šolskega leta 1981/1982	Zaposlitev na delovno mesto srednje medicinske sestre po 1. maju 2004	Na dan uveljavitve zakona najmanj 12 let pretežno, to je več kot 50 % delovnega časa	V šestih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre zaključitev študijskega programa in pridobitev strokovnega naslova diplomirana medicinska sestra

ZZDej-K je začel veljati 17. 12. 2017. Skupine izvajalcev, navedene v tabeli, so predstavljene zgolj v informativni namen. Za določanje skupine izvajalcev je treba upoštevati celotno besedilo 38. člena ZZDej-K, ki je objavljeno v Uradnem listu RS.